

Причинами розладів мовлення

у дитини можуть бути:

1. Недостатня рухливість органів артикуляційного апарату або наявність дефектів в їх будові. Неправильне положення зубів (прикус): прогнатія, прогенія та відкритий прикус – язик при цьому просувається між зубами (міжзубна вимова звуків [с], [з], [ц]). А причина в тому, що діти довго смочуть соску, палець. Може бути органічна вада – коротка під'язикова вуздечка, неправильна будова зубів. Щоб попередити ці дефекти, потрібно вчасно звертатись до стоматолога, ортодонта.

2. Зниження слуху. Батькам необхідно оберігати слух дітей від постійних сильних звукових впливів (голосно не включати телевізор, радіо, магнітофон). При захворюванні органів слуху необхідно звертатись до сурдолога.

3. Надмірне форсування мовленнєвого розвитку. Не можна навантажувати дитину в ранньому віці складними мовленнєвим матеріалом; повторювати незрозумілі слова, слова складної складової структури, складні вірші, читати складні художні твори, які написані для дітей шкільного віку, вимагати вимовляти звуки, які ще недоступні для дітей даного віку, артикуляційний апарат яких ще не сформований. А батькам дуже подобається, що діти знають довгі вірші, вимагають часто їх читати. Деяким батькам подобається, що їхня дитина неправильно вимовляє звуки, захоплюються цим, вимагають повторювати слова з цими звуками.

4. Неправильне мовлення у спілкуванні батьків з дитиною, іншими словами («сюсюкання»). Мовлення не передається спадково, але діти його наслідують у спілкуванні з оточуючими. Тому мовлення батьків у розмові з дитиною має бути правильним, виразним, чітким, точним, ніколи не

повторювати за дитиною спотворених звуків, не замінювати слова (бі-бі, бу-бу, ту-ту...). Батьки повинні спілкуватись з дитиною спокійно, привітно. Якщо батьки поспішають у розмові, роздратовані, то і діти говорять так само.

5. Наслідування у вимові дорослих людей з вадами мовлення (якщо вони є в оточенні).

6. Двомовність у сім'ї.

7. Педагогічна занедбаність дитини.

8. Недорозвиток фонематичного слуху.

9. Недостатній розумовий розвиток дитини.

Батькам слід оберегати ще незміцнілий голосовий апарат: не дозволяти дитині голосно розмовляти, кричати, їсти на вулиці фрукти в холодну погоду; привчати її дихати через ніс, попереджувати хронічний нежить.

Знаючи ці причини та шляхи їх попередження, можна уникнути вад звуковимови. Але якщо в дитини вже є вади звуковимови, то потрібно займатись їх виправленням тактовно, привітно, ласкаво, терпляче. Не можна сварити дитину за погану вимову звуків, не можна наказувати за те, що не сказала правильно важке для неї слово. Саме з такими дітьми повинен працювати логопед.

Вам потрібно звернутися до логопеда...

Розвиток мовлення дитини повинен відповідати віковим особливостям дітей, і батьки не повинні надіятися, що дитина «якось виговориться сама...». Звертатися до логопеда потрібно у разі, якщо:

- У 7-8 міс малюк не розуміє звернену до нього мову (не реагує на своє ім'я, не повертає голову у відповідь на запитання: «Де мама?», «Де тато?»).
- Отоларинголог встановив зниження слуху в малюка.
- Невролог виявив відхилення в тонусі м'язів дитини.
- Хірург порадив підрізати укорочену під'язикову вуздечку (при відкритому роті кінчик язика не дотягує до піднебіння).
- Стоматолог виявив аномалії зубощелепної системи (верхня або нижня щелепа надмірно висунута вперед або западає; неправильний ріст зубів).
- Є розщелина піднебіння чи губи («заяча губа», «вовча паща»).
- В 1 рік малюк не вимовляє коротких слів (8-10), типу: *дай, на, киць-киць, гам, бах, мама* та ін.
- У 2 роки дитина не розмовляє окремими словами.
- У 2 роки 6 місяців у дитини відсутнє фразове мовлення з 2-3 слів, типу: *дай ні* (дай пити), *дай гам* (дай їсти), *тато бі-бі* (тато поїхав) та ін.
- До 3 років неправильно відтворює прості рими типу: *тут-тук, тук-тук*.
- У 3 роки зберігається підвищене слиновиділення (під час мовлення у дитини тече слина і вона її не ковтає).

- До 3 років не виконує простих рухів органами артикуляції (наприклад, висунути язик; утримувати губи в усмішці протягом 5 сек тощо).
- Після 3 років продовжує спрощувати більшість слів (наприклад, телефон – *афон*, їсти – *ам*, машина – *бі-бі*, котик – *мяу*, собачка – *гав-гав*).
- Після 3 років малюк не вживає простих граматичних конструкцій (рід, число, відмінок).
- До 3 років 6 місяців не розрізняє на слух схожі за звучанням звуки, склади і слова (наприклад, *мишка – миска, гілка – білка, коза – коса, машина – малина*).
- Дитина просовує язик між зубами.
- Не цікавиться навколишнім, не ставить запитань.
- Дитина говорить на ніс.
- Розмовляє мляво, неемоційно, невиразно, монотонно.
- У 4 роки словниковий запас дуже бідний (в нормі – близько 2000 слів). Не може запам'ятати віршик, не розповідає власних історій (нормою ще є невимовна складних звуків, помилки в побудові речень).
- У 4 роки 6 місяців не сформована звукова сторона мовлення – не вимовляє звуків або вимовляє їх неправильно.
- Малюк «захлинається» мовленням, поспішає висловити свої думки.
- Посеред слова добирає повітря, тому що видиху не вистачає на фразу.
- В 5-6 років є ще проблеми зі звуковимовою, в тому числі й зі звуками **р**, **л**. Дитина не здатна описати своїми словами сюжет на картинці або допускає грубі помилки при побудові речень (при цьому допускаються помилки в складних реченнях, невелика непослідовність в розповіді).